

UDK: 338.43(497.113)

Datum prijema rada: 10.07.2017.

Datum korekcije rada: 14.07.2017.

Datum prihvatanja rada: 18.07.2017.

EKONOMIJA

TEORIJA I PRAKSA

Godina X • broj 3

str. 49–60

PREGLEDNI RAD

MEHANIZMI PODRŠKE POLJOPRIVREDI I RURALNOM RAZVOJU U AP VOJVODINI

Katarina Đurić¹

Radivoj Prodanović²

Sažetak: Poljoprivrednicima i ruralnom stanovništvu AP Vojvodine, osim subvencija iz agrarnog budžeta, na raspolaganju stoje i sredstva Pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo.

Cilj rada je da se prikažu obim i struktura subvencija u 2017. godini, kao i da se utvrdi njihova uskladenost sa razvojnim prioritetima.

Poljoprivreda ima značajno mesto u programu razvoja AP Vojvodine 2014-2020. godine, a akcenat je na obrazovanju ruralnog stanovništva, poboljšanju kvaliteta života na selu u cilju povećanja zaposlenosti i zaustavljanju trendova depopulacije, uspostavljanju integralnog planiranja i korišćenja vodnih resursa, kao i unapređenju upravljanja životnom sredinom.

U strukturi subvencija namenjenih poljoprivredi i ruralnom razvoju na području AP Vojvodine u 2017. godini najveći udeo imaju sredstva namenjena rekonstrukciji i izgradnji sistema za navodnjavanje i odvodnjavanje, obnovi poljoprivredne mehanizacije, kao i motivisanju mladog stanovništva za ostanak na selu.

Polazeći od aktuelnog stanja i postojećih razvojnih ograničenja, ali i razvojnih ciljeva, ovakva struktura subvencija trebalo bi da omogući podizanje kvaliteta poljoprivredne proizvodnje na viši nivo i stvaranje neophodnog radnog kontingenta, koji će agrarni sektor AP Vojvodine učiniti konkurentnim..

Ključne reči: poljoprivreda / ruralni razvoj / subvencije / strategija / AP Vojvodina.

1 Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet, Trg Dositeja Obradovića 8, e-mail: katarina.djuric@polj.uns.ac.rs

2 Univerzitet Privredna akademija u Novom Sadu, Fakultet za ekonomiju i inženjerski menadžment u Novom Sadu, Cvečarska 2, Novi Sad, e-mail: rprodanovic@fimek.edu.rs
Rad je rezultat istraživanja u okviru projekta 114-451-2601/2016-3 koji finansira Pokrajinski sekretarijat za visoko obrazovanje i naučnoistraživačku delatnost.

UVOD

Raspoloživost poljoprivrednog zemljišta, osnovnog faktora poljoprivredne proizvodnje, opredelio je AP Vojvodinu kao tipičan poljoprivredni region na području Republike Srbije. Od ukupno 5.056.000 hektara poljoprivrednog zemljišta u Republici Srbiji, u Vojvodini se nalazi 34,6% površine (Ševarlić, 2015). Pored toga, tradicija bavljenja poljoprivredom i izražen visok stepen ruralnosti najvećeg dela naseljenih mesta utiču na značajan udeo poljoprivrede u privrednoj strukturi pokrajine. Upravo zbog toga, u Programu razvoja AP Vojvodine do 2020. godine posebna pažnja usmerena je prema poljoprivredi, odnosno razvoju ruralnih područja.

Poljoprivrednicima i ruralnom stanovništvu AP Vojvodine, osim subvencija iz nacionalnog budžeta, na raspolaganju stoje i sredstva koja se u razvoj poljoprivrede i sela usmeravaju od strane Pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo. Struktura i obim tih sredstava trebalo bi da budu usklađeni sa razvojnim strategijama poljoprivrede na nivou Republike Srbije, ali i ciljevima razvoja ruralnih područja, koji su definisani na pokrajinskom nivou. U radu je pažnja posvećena utvrđivanju stepena kompatibilnosti između ciljeva definisanih u razvojnoj strategiji i namene subvencija u oblasti poljoprivrede na području AP Vojvodine.

Razvoj poljoprivrede i ruralnih područja zahteva povećavanje agrarnog budžeta i usmeravanje sredstava na investicije i programe ruralnog razvoja (Kuzman i sar., 2017), te će se pažnja u radu usmeriti baš u tom pravcu.

CILJ I ZNAČAJ RADA

Cilj rada je da se utvrdi stepen usklađenosti strukture subvencija u 2017. godini sa razvojnim prioritetima u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja definisanim za period od 2014. do 2020. godine. Predstavljajući i analiza mehanizama podrške poljoprivredi i ruralnom razvoju na području AP Vojvodine, kao i njihovo poređenje sa strateškim odrednicama razvoja poljoprivrede i ruralnih područja važni su zadaci sa aspekta definisanja novih neophodnih mera u funkciji dinamiziranja sektora poljoprivrede.

U skladu sa ciljem istraživanja, u radu su primenjene kvalitativne i kvantitativne metode svojstvene društvenim naukama. Obrada literaturnih izvora koji se odnose na mehanizme finansiranja poljoprivrede i ruralnog razvoja izvršena je primenom metoda deskripcije, istorijskog metoda, zatim metoda analize i sinteze. U obradi

statističkih podataka o subvencijama u poljoprivredi na području AP Vojvodine korišćene su standardne statističke metode.

MESTO POLJOPRIVREDE U PROGRAMU RAZVOJA AP VOJVODINE 2014-2020.

Program razvoja AP Vojvodine za period od 2014. do 2020. godine je razvojni dokument u kome se, pored ostalih segmenata društveno-ekonomskog života, sagledavaju mesto, uloga i pravci budućeg razvoja agrokompleksa.

Strateški pravci razvoja AP Vojvodine prepoznati su ne samo u sektoru privrede i unutarregionalnog razvoja već i u nauci, obrazovanju, zaštiti životne sredine, zaštiti i održivom korišćenju kulturne baštine kao neobnovljivog resursa, kao i među brojnim kreatorima ekonomskog, socijalnog i ekološkog razvoja na nivou Republike Srbije, AP Vojvodine i u lokalnim samoupravama (Grupa autora, 2014). U skladu sa Nacrtom nacionalnog plana regionalnog razvoja i Programa razvoja AP Vojvodine, definisane su četiri prioritetne razvojne oblasti:

Prioritet 1. Razvoj ljudskih resursa;

Prioritet 2. Razvoj infrastrukture i uslova za pristojan život i rad;

Prioritet 3. Održivi privredni rast;

Prioritet 4. Razvoj institucionalne infrastrukture.

U okviru prve prioritetne ose, odnosno razvoja ljudskih resursa, pored ostalog, definisana je i mera 1.4. – obrazovanje seoskog stanovništva. Realizacija ove mere osmišljena je kroz formiranje seoskih škola, koje bi trebalo da predstavljaju svojevrsne kulturno-edukativne centre lokalnih ruralnih zajednica. Njihova uloga, osim pružanja formalnog osnovnog obrazovanja, bila bi i u domenu neformalne edukacije i socijalnog povezivanja ruralnog stanovništva. Takođe, kao moćan instrument razvoja sela u AP Vojvodini prepoznato je udruživanje seoskih osnovnih škola sa regionalnim srednjim poljoprivrednim školama. Kako bi ove asocijacije obrazovnih ustanova mogle da postanu pokretač razvoja ljudskih resursa u ruralnim sredinama, bilo bi neophodno da i poljoprivredni fakulteti preuzmu konsultantsku, odnosno mentorsku ulogu.

Druga prioritetna osa razvojne strategije, koja podrazumeva razvoj infrastrukture i uslova za pristojan život i rad, u oblasti ruralnog razvoja definisala je sledeće mere:

Mera 2.2. Pобољшanje kvaliteta života na selu u cilju povećanja zaposlenosti i zadržavanja trendova depopulacije;

Mera 2.5. Uspostavljanje integralnog planiranja i korišćenja vodnih resursa, kanalske mreže i podsistema;

Mera 2.8. Unapređenje i upravljanje životnom sredinom.

Problem migracija – i kao njihova posledica– depopulacija sela, predstavlja jedno od ključnih ograničenja razvoja. U cilju zaustavljanja trendova depopulacije u selima AP Vojvodine, u ovom razvojnom dokumentu predlažu se mere koje će omogućiti, pre svega, poboljšanje infrastrukturne povezanosti i unapređenje komunalne i informacione infrastrukture. Usmeravanje javnih investicija u seoska područja trebalo bi da bude prepoznato kao početni impuls i za investicije privatnog sektora kako bi se lokalnom stanovništvu obezbedili veći prihodi i bolji uslovi života. S obzirom na izuzetno težak položaj žena na selu i sve veće narušavanje rodne strukture stanovništva u ruralnim područjima usled njihove migracije ka urbanim centrima, u Strategiji se naglašava potreba za formalnim i neformalnim obrazovnjem žena na selu, zdravstvenom edukacijom, obaveštavanjem o vidovima socijalne zaštite koja im stoji na raspolaganju, kao i njihovom osnaživanju u kontekstu preduzetništva i samozapošljavanja.

U cilju efikasnijeg korišćenja raspoloživih vodnih resursa, u periodu do 2020. godine na području AP Vojvodine planira se revitalizacija kanalske mreže DTD i podsistema Tisa– Palić, završetak regionalnog sistema Tisa – Čik – Krivaja, kao i revitalizacija akumulacija u Sremu i Bačkoj.

Unapređenje i upravljanje životnom sredinom, definisano kao mera 2.8., podrazumeva aktivnosti upravljanja ribljim fondom, upravljanja otpadom, kao i veća ulaganja u zaštitu životne sredine od strane industrijskih i energetskih preduzeća. Na realizaciji programa zaštite prirodnih dobara i očuvanja biodiverziteta trebalo bi da budu angažovani svi raspoloživi potencijali, od državnih i nevladinih organizacija, preko lokalne samouprave, do međunarodnih fondova i eksperata.

Održivi privredni rast, koji je definisan kao treći razvojni prioritet na području AP Vojvodine, podrazumeva, između ostalog, realizovanje aktivnosti u okviru mere 3.4., odnosno povećanje zaposlenosti kroz razvoj i intenziviranje ruralne ekonomske delatnosti sa fokusom na poljoprivrednu proizvodnju i agroindustriju.

Razvoj poljoprivrede i ruralnih područja prepoznat je u okviru prioriteta broj 3, odnosno održivog privrednog rasta. Kao jedan od osnovnih ciljeva ruralnog razvoja ističe se značaj ostvarivanja većeg stepena diverzifikacije ruralne ekonomije (Đurić i Njegovan, 2015). Diverzifikacija bi trebalo da se ostvaruje, kako u oblasti poljoprivredne proizvodnje tako i u segmentu prerađivačke, odnosno prehrambene industrije. Osim toga, obezbeđivanje prihvatljivog nivoa dohotka i životnog

standarda ruralnog stanovništva na području AP Vojvodine, kao i povećavanje nivoa zaposlenosti trebalo bi ostvarivati i diverzifikacijom u segmentu tzv. nepoljoprivrednih delatnosti, pre svega ruralnog turizma. Očuvanje prirodnih resursa, kao jedna od dimenzija održivog razvoja, ostvaruje se i kroz povećanje korišćenja obnovljivih izvora energije, koji se izdvaja kao jedna od razvojnih mera u aktuelnom periodu.

SUBVENCIJE U POLJOPRIVREDI I RURALNOM RAZVOJU AP VOJVODINE U 2017. GODINI

Osim iz agrarnog budžeta Republike Srbije, poljoprivrednici na području Vojvodine mogu koristiti podsticajna sredstva koje obezbeđuje Pokrajina. Na nivou AP Vojvodine za podsticanje razvoja poljoprivrede i ruralnih područja za 2016. godinu izdvojena su bespovratna sredstva za sledeće namene: izgradnju sistema za navodnjavanje, izgradnju kapaciteta za hladnjače, sušare i pčelarstvo, izgradnju protivgradnih mreža, izgradnju plastenika, opremanje farmi, izgradnju kapaciteta za preradu voća, povrća i grožđa, kao i podršku staračkim domaćinstvima (Đurić i sar., 2016). Znatno veći obim sredstava i širi spektar namena subvencija usmereni su ka razvoju poljoprivrede i sela tokom 2017. godine.

Tabela 1. Podrška poljoprivredi u AP Vojvodini u 2017. godini

Namena	Iznos (u dinarima)
Sprovođenje odgajivačkog programa	55.000.000
Kontrola i sertifikacija organske proizvodnje	3.000.000
Oprema za hladnjače i preradu uljarica	157.000.000
Oprema za navodnjavanje i izgradnju eksploatacionih bunara	555.000.000
Socijalne, naučno-istraživačke i kazнено-popravne ustanove	20.000.000
Opremanje stočarskih farmi	85.000.000
Oprema za zaštitu od vremenskih nepogoda	124.000.000
Oprema za biljnu proizvodnju u zaštićenom prostoru	20.000.000
Komasacija	15.000.000
Investicije u pčelarstvo	19.000.000
Lovstvo	26.000.000
Udruženja građana	5.000.000
Uvođenje EU standarda u objekte za preradu mesa i mleka	30.000.000
Podrška mladima u ruralnim područjima	100.000.000
Intenziviranje korišćenja zemljišta poljoprivrednih škola	12.000.000
Sertifikacija sistema bezbednosti i kvaliteta hrane	3.000.000

Namena	Iznos (u dinarima)
Korišćenje sredstava iz budžetskog fonda za šume	143.000.000
Održavanje tradicionalnih manifestacija	30.000.000
Uređenje kanalske mreže u funkciji odvodnjavanja	480.000.000
Opremanje poljočuvarske službe	10.000.000
Podizanje novih ribnjaka i rekonstrukcija postojećih	40.000.000
Uređenje atarskih puteva	190.000.000
Uklanjanje divljih deponija sa poljoprivrednog zemljišta	15.000.000
Izgradnja i rekonstrukcija vodnih objekata u javnoj svojini	350.000.000
Nabavka konstrukcija za biljnu proizvodnju u zaštićenom prostoru	20.000.000
Nabavka poljoprivredne mehanizacije	156.000.000
Podizanje nivoa efikasnosti protivgradne zaštite	20.000.000
Investicije za preradu voća, povrća, grožđa	50.000.000

Izvor: <http://www.psp.vojvodina.gov.rs>

Ukupan iznos sredstava opredeljen za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju na području AP Vojvodine u 2017. godini iznosi 3.053.000.000 dinara. Ova sredstva su, osim iz budžeta AP Vojvodine, obezbeđena iz Garancijskog fonda, Pokrajinskog fonda za razvoj poljoprivrede i Razvojnog fonda.

Da bi poljoprivreda dala veće efekte, neophodno je podsticati izmenu strukture biljne proizvodnje, odnosno pružiti podršku investiranju u intenzivnije proizvodnje (povrtarstvo, voćarstvo, vinogradarstvo), kao i povećanje stočnog fonda (Kuzman i sar., 2017).

Tabela 2. Struktura subvencija za poljoprivredu i ruralni razvoj AP Vojvodine u 2017. godini

Namena sredstava	Učešće u ukupnim subvencijama (u %)
Oprema za navodnjavanje i izgradnja eksploatacionih bunara	18
Uređenje kanalske mreže	16
Izgradnja vodnih objekata u javnoj svojini	11
Uređenje atarskih puteva	6
Nabavka poljoprivredne mehanizacije	5
Pošumljavanje	4
Nabavka opreme za zaštitu od vremenskih nepogoda	4
Podrška mladima u ruralnim područjima	3
Ukupno	100

Izvor: Obračun autora na osnovu podataka Pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo (www.psp.vojvodina.gov.rs)

Najveći deo sredstava namenjenih poljoprivredi i ruralnom razvoju u 2017. godini na području AP Vojvodine usmeren je na nabavku opreme za navodnjavanje i izgradnju eksploatacionih bunara, kao i realizaciju radova na uređenju kanalske mreže u funkciji odvodnjavanja poljoprivrednog zemljišta. Sredstva za ove dve namene ukupno iznose 1.035.000 dinara, što čini više od trećine (34 %) ukupnih subvencija u poljoprivredi AP Vojvodine u 2017. godini.

U cilju povećanja obradivih površina pod sistemima za navodnjavanje, nosioci poljoprivrednih gazdinstava, kao i privredna društva i zemljoradničke zadruge imali su prilike da iskoriste bespovratna sredstva za izgradnju eksploatacionih bunara u dva konkursa koje je u martu i avgustu raspisao Pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo. Bespovratna sredstva su dodeljivana po principu sufinansiranja u iznosu od 60 % od ukupne vrednosti investicije. Za namene održavanja i podizanja funkcionalnosti kanalske mreže za odvodnjavanje poljoprivrednog zemljišta na viši nivo na području AP Vojvodine izdvojena su sredstva za izvođenje radova na kanalima, propustima, ustavama i crpnim stanicama. Za ove namene u 2017. godini obezbeđeno je ukupno 480.000.000 dinara, a korisnici sredstava bile su jedinice lokalne samouprave.

Izgradnja vodnih objekata u javnoj svojini, kao i objekata za odvođenje otpadnih voda tokom 2017. godine finansirana je sredstvima u iznosu od 350.000.000 dinara. U skladu sa strateškim ciljevima razvoja AP Vojvodine do 2020. godine, realizacija ove mere trebalo bi da dovede do poboljšanja uslova života u periurbanim i ruralnim naseljima i doprinese usporavanju i zaustavljanju migracija stanovništva.

Kao jedno od ključnih ograničenja razvoju ruralnih područja prepoznata je nepovoljna starosna struktura stanovništva. Osnovni razlog depopulacije ruralnih sredina su migracije mladog stanovništva u gradove i inostranstvo. U cilju demografske obnove ruralnih područja AP Vojvodine i podsticanja ostanka mladih ljudi u ruralnim područjima tokom 2017. godine, prvi put je raspisan konkurs za dodelu bespovratnih sredstava koja će mladim poljoprivrednicima pomoći u razvoju i unapređenju primarne poljoprivredne proizvodnje i preradi poljoprivrednih proizvoda. Kao korisnici ovih „start up“ programa prepoznati su mladi poljoprivrednici, starosti od 18 do 40 godina. Uz ostalu konkursnu dokumentaciju, potencijalni korisnici su u obavezi da dostave poslovni plan koji potvrđuje ekonomsku održivost njihovog projekta. Bespovratna sredstva se isplaćuju avansno u iznosu od 75 % od ugovorenih sredstava, a ostatak od 25 % ugovorenih sredstava isplaćuje se nakon realizovane investicije. Maksimalan iznos bespovratnih sredstava po jednoj prijavi ne sme prelaziti 1.200.000 dinara, a donja granica iznosa subvencije po jednoj prijavi je 500.000 dinara.

Tabela 3. Kriterijumi za odobravanje subvencija mladim poljoprivrednicima

Kriterijum	Način bodovanja	Bodovi
Starost podnosioca zahteva	Od 18 do 25 godina	25
	Od 25 do 35 godina	20
	Od 35 do 40 godina	15
Podnosilac zahteva je žena	Da/Ne	15/0
Broj članova komercijalnog registrovanog poljoprivrednog gazdinstva/broj članova zadruge	Do dva člana	5
	3-4 člana	10
	Od pet članova	15
	Nema registrovano gazdinstvo u momentu podnošenja prijave	20
Korisnik je sertifikovan za organsku proizvodnju i/ili proizvodi sirovinu ili gotov proizvod sa geografskim poreklom	Da/Ne	10/0
Korisnik je član zadruge	Da/Ne	10/0
Podnosilac zahteva ima odgovarajuće stručno znanje	Iskustvo u proizvodnji od najmanje tri godine – upisan u RPG	5
	Srednja škola	10
	Fakultet	15
Poljoprivredno gazdinstvo se nalazi na području sa otežanim uslovima za rad	Da/Ne	10/0
Oцена održivosti investicije	Da/Ne	40/0
Dosadašnje korišćenje sredstava Pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo	Prvi put	10
	Drugi put	5
	Treći put	0
Ukupan broj bodova		155

Izvor: Pravilnik o dodeli sredstava za podršku mladima u ruralnim područjima na teritoriji AP Vojvodine u 2017. godini

Vizija razvoja poljoprivrede i sela u Republici Srbiji do 2024. godine, pored ostalog, usmerena je i na dostizanje blagostanja ruralnog stanovništva u cilju zaustavljanja negativnih demografskih trendova uz potpuno uvažavanje osetljivog položaja mladih i žena na ruralnom tržištu rada (MPZZŠ, 2014). Polazeći od razvojnih potreba definisanih na nacionalnom nivou, ali i tendencija u okviru agrarne politike Evropske unije, na nivou AP Vojvodine je takođe prepoznata potreba da se, kroz odgovarajući sistem finansijskih podsticaja, unapredi položaj mladih ljudi koji žive

u seoskim sredinama. Ka ostvarivanju tog cilja usmereni su „start up“ programi koji su realizovani tokom 2017. godine.

Shodno kriterijumima za dodelu podsticajnih sredstava, prednost je data mladim proizvođačima, ženama, članovima udruženja, proizvođačima koji su sertifikovani za organsku proizvodnju, onima koji prvi put koriste subvencije Pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu. Takođe, pri dodeli bespovratnih sredstava prednost imaju mladi iz ruralnih područja koji još nemaju registrovano poljoprivredno gazdinstvo, odnosno koji će subvencije iskoristiti za osnivanje sopstvenog gazdinstva. Kako bi se obezbedio balansirani razvoj i smanjile razlike u stepenu razvijenosti pojedinih regiona, prednost u dodeli podsticaja daje se gazdinstvima koja se nalaze na manje razvijenim, odnosno područjima sa otežanim uslovima rada.

Osim navedenih sredstava, mladi ljudi u ruralnim područjima motivišu se za bavljene poljoprivredom i srodnim delatnostima kroz subvencije za samozapošljavanje, koje se realizuju posredstvom Nacionalne službe za zapošljavanje. Takođe, Razvojna agencija Srbije odobrava sredstva za razvoj ženskog i omladinskog preduzetništva u ruralnim i manje razvijenim područjima Republike Srbije (Jovanović, 2016).

Subvencije u poljoprivredi treba usmeriti na podizanje prinosa, ne zanemarujući ni kvalitet poljoprivrednih proizvoda. U tom kontekstu, racionalno korišćenje prirodnih resursa kroz sistem organske proizvodnje i veća finansijska podrška može obezbediti bolje pozicioniranje, posebno na inostranom tržištu, očuvanje proizvodnih mogućnosti na duži rok i dr. (Kuzman i sar., 2017).

Budući da u Republici Srbiji postoji izražena potreba za povećanjem sredstava koja se plasiraju u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja (Vasiljević i sar., 2015), kao jedan od prioriteta trebalo bi postaviti akreditovanje Uprave za agrarna plaćanja u svrhu upotrebe sredstava iz IPARD fondova. S obzirom da se politika ruralnog razvoja kreira na nivou države, a operativno implementira na nivou lokalnih zajednica, neophodno je da se adekvatne kadrovske i institucionalne pripreme za korišćenje IPARD programa sprovedu i na regionalnom i lokalnom nivou (Đurić i Puškarić, 2017). Na području AP Vojvodine već postoji razvijen sistem savetodavnih službi, koje bi mogle preuzeti na sebe pružanje tehničke podrške ruralnom stanovništvu prilikom apliciranja za sredstva iz evropskih prepristupih fondova.

ZAKLJUČAK

Suštinsko opredeljenje naše zemlje za integraciju u Evropsku uniju, pored ostalog, podrazumeva i usklađivanje u oblasti poljoprivrede, odnosno agrarne politike. Zadatak svake zemlje kandidata je da deo legislative, koji se odnosi na poljoprivredu i ruralni razvoj harmonizuje sa pravnim aktima Unije u okviru njene Zajedničke agrarne politike. S tim u vezi, Republika Srbija je u proteklih nekoliko godina u sve razvojne dokumente koji se tiču unapređenja poljoprivrede i sela ugradila ciljeve koji su kompatibilni sa razvojnim ciljevima zemalja članica Evropske unije. Korak koji sledi nakon toga jeste usklađivanje strukture budžetskih podsticaja sa vizijom razvoja agrarnog sektora.

U strukturi subvencija namenjenih poljoprivredi na području AP Vojvodine najveći udeo imaju subvencije namenjene rekonstrukciji i izgradnji sistema za navodnjavanje i odvodnjavanje, izgradnji i rekonstrukciji kanalske mreže, obnovi poljoprivredne mehanizacije, kao i motivisanju mladog stanovništva za ostanak na selu. Polazeći od aktuelnog stanja i postojećih razvojnih ograničenja, ali i razvojnih ciljeva, ovakva struktura subvencija trebalo bi da omogući podizanje kvaliteta poljoprivredne proizvodnje na viši nivo i stvaranje neophodnog radnog kontingenta koji će agrarni sektor AP Vojvodine učiniti konkurentnim. Ono što agrarnu politiku čini efikasnom jeste doslednost u njenoj primeni, odnosno dugoročno planiranje i stvaranje stabilnih uslova za poljoprivredne proizvođače. Zbog toga bi postojeći sistem subvencija trebalo da ima primenu i u narednom periodu, uz mogućnost povećanja obima sredstava iz svih realnih raspoloživih izvora, kako na republičkom tako i na pokrajinskom nivou.

MECHANISMS OF SUPPORT TO AGRICULTURE AND RURAL DEVELOPMENT IN AP VOJVODINA

Katarina Djuric

Radivoj Prodanovic

Abstract: *Farmers and rural residents of AP Vojvodina, besides subsidies from the agricultural budget, also have the resources of the Provincial Secretariat for Agriculture, Water Management and Forestry at their disposal.*

The aim of the paper is to present the scope and structure of subsidies in 2017, as well as to determine their alignment with development priorities.

Agriculture has a significant place in the development program of AP Vojvodina.

nafor the period 2014-2020. The emphasis is on the education of rural population, improving the quality of life in the countryside in order to increase employment and stop the depopulation trends, establishing integral planning and use of water resources, and improving environmental management.

In the structure of subsidies for agriculture and rural development in the area of the Autonomous Province of Vojvodina, in 2017, the funds intended for reconstruction and construction of irrigation and drainage systems, renewal of agricultural mechanization, as well as motivation for the young population to remain in the village have the largest share.

Considering the current situation and existing developmental constraints, but also development goals, this structure of subsidies should enable an increase in the quality of agricultural production to a higher level, while creating a significant work force, which will help the agricultural sector of AP Vojvodina become more competitive.

Keywords: agriculture, rural development, subsidies, strategy, AP Vojvodina.

LITERATURA

1. Đurić, K., Njegovan, Z. (2015). Mechanisms of support for young rural population in the European Union, *Economics of agriculture*, (4), 1003–1016
2. Đurić, K., Puškarić, A. (2017). Challenges of using the IPARD program in financing agriculture and rural development, International Scientific Conference: *Sustainable agriculture and rural development in terms of the Republic of Serbia strategic goals realization within the Danube region – support programs for the improvement of agricultural and rural development*, December 14-15th, Belgrade, Institute of Agriculture Economics
3. Đurić, K., Vukoje, V., Tomaš Simin, M. (2016). Agrarni budžet kao oblik finansiranja poljoprivrede u Republici Srbiji i Hrvatskoj, *Agroekonomika*, (71), 13–21
4. Grupa autora (2014). *Program razvoja AP Vojvodine 2014-2020.*, Pokrajinski sekretarijat za međuregionalnu saradnju i lokalnu samoupravu, Službeni list APV, (13)
5. Jovanović, O. (2016). Institucionalna podrška razvoju preduzetništva poljoprivrede tokom strukturnih promena u Srbiji, poglavlje u monografiji: *Pravci strukturnih promena u procesu pristupanja Evropskoj uniji*, (393–404), Beograd, Institut ekonomskih nauka
6. Kuzman, B., Đurić, K., Mitrović, Lj., Prodanović, R. (2017). Agricultural budget and agriculture development in Republic of Serbia, *Economics of Agriculture*, (2), 515–531

7. Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine Republike Srbije - MPZZŠ (2014). *Strategija poljoprivrede i ruralnog razvoja Republike Srbije za period 2014-2024. godine*, Službeni glasnik Republike Srbije, (85)
8. Pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo (2017). Pravilnik o dodeli sredstava za podršku mladima u ruralnim područjima na teritoriji AP Vojvodine u 2017. godini, dnevni list *Dnevnik*, 8.5.2017.
9. Ševarlić, M. (2015). *Poljoprivredno zemljište u Republici Srbiji*, Popis poljoprivrede 2012, Beograd, Republički zavod za statistiku
10. Vasiljević, Z., Zakić, V., Kovačević, V. (2015). Najnovija zakonska regulativa u Republici Srbiji u oblasti podsticanja i finansiranja poljoprivrede i ruralnog razvoja, *Agroznanje*, 16 (1), 33–45
11. Pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo, Preuzeto sa <http://www.psp.vojvodina.gov.rs>